

Facka mučedníkům komunismu

Návrat ke čtyřiceti letům komunistického teroru se stal skutečností. Alespoň na našich televizních obrazovkách. Česká televize se přes všechny protesty rozhodla nakonec promítat „Třicet návratů“ aneb Třicet případů majora Zemana, jeden z nejhorších indoktrinačních škvárů, který komunistická éra vyplodila. Vedení České televize sice alibisticky zařazuje hned po uvedení filmu dokument o tom, jak to „bylo ve skutečnosti“, nicméně značná část diváků se již na to koukat nebude, nehledě k tomu, že jednotlivé díly seriálu jsou podány tak působivě a sugestivně, že zanechají u diváka silnější dojem než následné uvedení věci na pravou míru. To se týká zejména mladé generace, která komunismus – alespoň v jeho nejhorší fázi – už vůbec nezažila. Jestli si bude vytvářet obraz o době totality z tohoto seriálu, tak se potom nedivme stoupajícím preferencím KSČM.

Pro nás, české a moravské katolíky, je seriál obzvlášť urážlivý, neboť v jednom z dílů líčí události v Babicích z roku 1951 v té nejvylhanější podobě, což vedlo k odsouzení na smrt a popravě tří katolických kněží a osmi laiků, jimž byla kladena za vinu vražda tří funkcionářů Místního národního výboru. Stovky dalších katolických kněží i laiků byly odsouzeny k vysokým trestům, které si odpykaly v Jáchymově, Leopoldově a dalších koncentračních táborech. Světlo několikrát v letech 1993 a 1994 psalo o později soudně prokázané naprosté nevině všech odsouzených, kteří fyzickým a psychickým mučením byli nuceni k falešnému „doznání“. Údajný „agent CIA“ Ladislav Malý byl ve skutečnosti agentem StB, což musela konstatovat počátkem 90. let i brněnská krajská prokuratura. Babické události se staly záležitostí k ještě tvrdšímu pronásledování Církve a k jejímu ostouzení před veřejností jako „spolupachatelky vražd“.

Nicméně podívejme se na situaci z druhé strany. Lze od naší televize, vedené komerčními zájmy, očekávat něco jiného? Major Zeman, komunistický „James Bond“, prostě táhne, divákovi se nabízí odreagování u dobrodružného příběhu, únik od každodenní reality (leckdy tvrdě) do zcela jiného světa. Major Zeman se tak stává nebezpečím ne pouze proto, že je pro lidi opravdovým „opiem“ (tak nazval kdysi Marx náboženství), ale opiem přivádějícím do imaginárního světa hrubých pomluv a nevinných lidských obětí. Nabízí lidem odreagování za cenu

glorifikace zla a odsouzení dobra, prostě zcela zvrácenou hierarchii hodnot.

Je vůbec možná pozitivní obrana před tímto zlem? Představme si, že by katolický filmový tvůrce natočil působivý filmový seriál o utrpení katolíků v komunistických koncentracích, který by nebyl pouhou pravdivou informací, ale zároveň i svědectvím o působení Boží lásky, která je přítomna i za zdi bolševických nápravných zařízení. Na toto téma byly napsány knihy. Namátkou můžeme jmenovat dokumentární práci Václava Vaška „Neumlčená“, „Čtrnáct zastavení“ nedávno zemřelého břevnovského arciepiskopa Anastáze Opaska aj. Matice cyrilometodějská vydala nedávno podnětnou knihu „mukla“ Františka Šimíčka „Kovárna duší“, která je úžasným svědectvím o tom, že i v kriminálech může mít rozhodující slovo trojjediný Bůh a přesvatá Matka Panna Maria, jestliže jim dáme prostor a otevřeme se proudu milosti. Toto všechno zahrnout do rozsáhlejšího filmového příběhu – to by byla evangelizace! Ale přijala by to televize? Měli by zmateriálovat občánkové o to zájem?

Realita je žel taková, že asi nikoliv. Pravděpodobně by dali přednost majoru Zemanovi, neboť ten po nich nevyžaduje, aby se zamysleli nad svým životem a nad tím, jestli není třeba ho změnit. Takto natočený film by nejspíš zůstal někde v šuplíku na videokazetě, přístupný pouze pár zájemcům, nehledě ke značným finančním nákladům.

Přesto ale by evangelizace tímto způsobem stála za to. Kdyby se apoštolové řídili pouze tím, co má momentální naděje na úspěch, tak by christianizace Římské říše nikdy nenastala. Jistě, skutečnost je taková, jaká je, ale nutno mít na zřeteli, že dřív nebo později lidstvo pozná, že se ocitlo ve slepé uličce a bude hledat východisko. Připomene jim to i Boží zásah, k němuž podle všech předpovědí Panny Marie ve zjeveních tohoto století má dojít. Proto žádná dobrá iniciativa, byť odsouzená z čistě pozemské perspektivy konzumního materialismu k nezdaru, není zbytečná a v nepřilíh vzdálené budoucnosti se může ukázat jako účinná obrana proti postupujícímu zlu, jako David proti Goliášovi.

Radomír Malý

Kovárna duší

Výběr ze stejnojmenné knihy Františka Šimíčka

8. prosinec – ráno nás odvedou do soudní síně a přečtou obžalobu. Je nás 18, navržených je 10 trestů smrti a ostatní velmi vysoké tresty. Ale mě nevezmou prvního, jak jsem čekal, poněvadž jsem se vmanévroval do čela skupiny, abych zachránil tu skupinu vojenskou. Čtyři nás odvedou na chodbu, kde sedíme v řadě, po dvou metrech od sebe vzdálení pod dohledem dvou bachařů, abychom nemohli mezi sebou mluvit. Ale dopoledne mne nevezmou, odvedou na celu k obědu. Po obědě zase sedím na chodbě, a zase nepříjdu na řadu. Chtějí mě jistě vynergovat, ale pozorují na mně, že jsem naprosto klidný. Na druhý den dopoledne zase to samé, ale jsem si jistý, že už dopoledne musím přijít na řadu, poněvadž zbýváme už jenom tři. A přijdu na řadu jako poslední a přede mnou udělají ještě 20 minut přestávku. V přestávce za mnou přijde na chodbu prokurátor s nějakým majorem, patrně náčelníkem StB, a spustí na mne: „Tak co, pane Šimíčku, budeme se hádat?“ Já jsem se usmál a řekl mu, že to záleží na něm. Když mi dá pokoj, já mu dám dva. On mi odpověděl, abych se nesmál, že to je velice vážné, a já klidně, že mám na to svůj názor.

Celý můj výslech trval jen asi 10 minut! Prokurátor do mne ani nešprtl. Naopak, když mě soudce konfrontoval s Poláčkovou, která svou výpověď velmi zatěžovala Bajera, ale já jsem to rozhodně vyvrátil, tak se prokurátor rozkřičel na ni, že je poťouchlým darebákem, a mne hájil, že jsem ve všem mluvil pravdu. Hrozná fraška. To jsem já ve své výpovědi přiznal. Ale věděli dobře, že když ta skupina začala pracovat, já jsem již byl v kriminále. Věděli též, že ta moje pohádka o zbraních je skutečnou pohádkou, ale bylo to tak perfektně skloubeno dohromady, že mi nikdo nemohl nic dokázat. Oni byli spokojeni, že měli obětího beránka, a já byl šťastný, že jsem nikoho nepřivedl do vězení. Třetí den přelíčení je vyhlášení rozsudku. Další fraška! Když soud jednou vyhlásí rozsudek, tak ho sám nemůže nikdy změnit, to může udělat jen další odvolací soud. A v našem případě došlo k neslýchanému právnímu nonsensu. Soud vyhlásil rozsudek, ve kterém odsoudil mne a Bajera k trestu smrti a ostatní k vysokým trestům od doživotí do 20 let. Pak následuje je odůvodnění rozsudku, ve kterém se říká: „Ale dnešní lidovědemokratický

soud dává i těm nejzatvrzelejším zločincům příležitost se polepšit, a tak se rozhodl u obžalovaného Šimíčka a Bajera změnit tresty smrti na doživotní žalář, aby byli navždy odloučeni od lidské společnosti a nemohli jí už nikdy škodit.“ Tečka. To byly lidově-demokratické soudy. Právo pošlapané a postavené na hlavu.

Teprve po návratu z vězení, při první politické amnestii v roce 1960, jsem se dozvěděl celé pozadí našeho procesu. Udělali z toho takový monstrák, jenom aby zlomili lidovecký odpor na našem Novojičínském okrese, protože nikde nemohli založit JZD. Měl jsem totiž dva bývalé spolužáky zaměstnané v Ostravě jako soudce, kteří sice nebyli u státního soudu, ale se svými kolegy ze státního soudu byli často ve styku. A ti mi vysvětlili celé dění okolo procesu. Poprvé byl soud odložen, jak už jsem se zmínil, protože prokurátor si podřezal žíly. Chodil dlouho s rukou v sádře, ale nařídili mu, že musí proces dovést do konce. Byl stanoven další termín, ale mezitím zemřel prezident Gottwald, a soud byl zase odložen. Pak byla celá ta fraška předložena novému prezidentovi Zápotockému, který rozhodl, že rozsudky mají být vyhlášené, ale ne provedené! Zápotocký nebyl tak krvežíznivý jako Gottwald a v podepisování rozsudků smrti byl opatrnější.

Při soudu jsem viděl po dlouhé době rodiče a sourozence, byli bledí a zdrcení, ale já jsem se na ně usmíval. Mluvit jsem s nimi po skončení celé komedie nesměl, až později si museli podat žádost o návštěvu. Když jsem přišel na svou celu, zalila mě nesmírná vlna vděčnosti a lásky k Matce Boží, že nám vyprosila záchranu životů a že i já, který jsem se nabídl přijmout trest smrti za ty ostatní, jsem vyvázl z oprátky. Moji životní hymnou je Dvořákův žalm „Hospodin je můj pastýř“. Zpíval jsem jej často v kostele jako sólovou vložku a na samotkách denně a několikrát! A nyní jsem si to zvláště zaníceně podal, hlavně to místo: „Byť se mi dostalo jít přes údolí stínu smrti, nebudu se bát, neboť Ty se mnou jsi!“ A samozřejmě i „Muklovské Ave Maria“ jsem k tomu přidal. A přitom jsem složil slavnostní slib, že až do konce svého života zůstanu varhaníkem ve chrámu zasvěceném Panně Marii, a ten slib, pokud to bylo možné, jsem až dodnes, je mi už 76 let, dodržel.

Ale celá ta komedie ještě nebyla skončena. Prokurátor se odvolal do nízké výměry trestu, a tak v lednu příštího roku několik z nás, kterých se to odvolání týkalo, odvezli do Prahy na Pankrác k nejvyššímu

soudu. Mě a Aloise Bayera ubytovali na těch 14 dní, než došlo k hlavnímu přelíčení, ve sklepě, na samotkách provazárny.

* * *

Ráno mě odvedli z nové samovazby na společnou celu ve starých budovách v prvním poschodí, myslím, že na číslo 52. Veliká světnice pro 30 lidí, dvě a dvě postele vždy vedle sebe okolo světnice a uprostřed dva velké stoly s lavicemi. Světnice byla prázdná, všichni byli v práci v protější budově, kde v přízemí byly velitelské kanceláře a skladiště a v prvním poschodí osm velkých dílen. V prvních třech byla tak zvaná konopa, navlékaly se tam provázky do samovazačů, což jsem znal už z Brna. Ostatních pět dílen bylo komando peří. Na každé posteli byl štítek se jménem toho, kterému byla přidělena: panoval tam velice přísný pořádek, který se kontroloval, když jsme byli v práci, a když našli někde nedostatky, někdy to byly vyslovené maličkosti, tak byl vězeň zapsán, předveden k raportu a potrestán. Našel jsem svůj štítek na posteli, ale vedlejší postel neměla štítek, tudíž byla zatím prázdná. Čekal jsem s napětím, až se osazenstvo vrátí z práce, bude-li mezi nimi nějaký kněz. Když se přihnuli, hned se shromáždili okolo mne. Když přišel přírůstek, všichni byli zvědaví, co je nového, ale zklamal jsem je, když jsem řekl, že už jsem starý mukl, že sedím od roku padesátého a poslední více než rok jsem strávil na samotkách. Když jsem se ptal na kněze, zjistil jsem, že jsou izolováni na „Muklheimu“ (to bylo oddělení pro přestárlé, nemocné a zmrzačené vězně). Tak jsem zesmutněl, těšil jsem se marně? Ale zůstala ve mně pevná důvěra, však on už to Pán nějak zařídí, proti Jeho gustu není žádný díšputát!

Tři dny už chodím do práce na peří, na pátou dílnu, tam chodí celá moje světnice. Dílny jsou veliké, je nás tam požehnaně. Vzduch je těžký, nepříjemný, okna se otevřít nedají, poněvadž by peří lítalo po celé místnosti. A toho prachu z peří. Denní norma je taková, že se dá těžko splnit. A kdo ji nesplní, raport a tresty, zastavené výhody, dopisy, návštěvy. Nikoho v místnosti neznám, tak hledám duchovní příbuzné, snažím se navázat kontakty. Peří, norma mě nezajímá a na samoty jsem zvyklý. Čas od času je dobré strávit těch 14 dní na samotě a prohloubit kontakty s Pánem. Třetí den odpoledne přijdu z práce domů a na vedlejší posteli už je štítek „Jan Opasek“. Snad to není ten opat Opasek? Myšlenky víří, ocitám se v duševním napětí. Je to možné?

Všichni kněží jsou v izolaci a najednou přijde při stavu asi 1600 vězňů kněz právě ke mně? A přece, je to skutečnost! Ó Bože, jak jsi veliký a mocný, jak úžasná je Tvoje láska a milosrdenství, že shlédneš i na prosby toho, který si to vůbec nezaslouží! Otevírají se dveře, vchází skutečně opat Opasek, ihned ho poznávám, vidal jsem často jeho obraz v katolickém tisku. Vrhnu se k němu a objímám ho: „Otče opate, vítám tě mezi námi.“ A vyprávím mu krátce, že jsem již čtvrtý rok ve vězení a jak jsem toužil setkat se s knězem a vzdělávat se v duchovním životě a v Písmu svatém. Tu se obrátí, sáhne pod podhlavník a podává mi knížečku: „Tady máš Písmo svaté!“ Myslel jsem, že se vyvrátím. To přece není možné, přijíždí z Ruzyně, jak mohl přes ty všechny filcunký přivést do Leopoldova Písmo svaté, a zrovna ke mně, když už čtyři roky tak po tom toužím? „Bylo to jednoduché,“ říká mi. „Bylo v mých osobních věcech, když mě zavřeli. A zde na chodbě po filcunku, když už jsem byl oblečen do muklovského a viděl, že se nikdo nedívá, tak jsem rychle z pytle s osobními věcmi, který stál ještě přede mnou, vylovil Písmo svaté a zastrčil ho za košili a pak už jsme přece prohlížení nebyli.“ Políbil jsem Písmo svaté, s třesoucíma rukama jsem ho zastrkoval do slavníku. Ó Pane, jak Ti mám poděkovat? Nenalézám slov k vyjádření poděkování za Tvou nesmírnou dobrotu!

A nyní se kola času roztáčejí. Nalézám se v ustavičné činnosti. Zapomínám, že jsem ve vězení, nemyslím ani na rodinu, jen v modlitbách, stejně jí nemohu nijak pomoci. Zpráva, že je mezi námi jeden kněz, se rozletěla rychlostí blesku a ti vězni, kteří vedli opravdový křesťanský život, se snažili navázat kontakt. Ale mezi těmi osmi dílnami byla přísná izolace. Jediný kontakt byl možný při „žankování“. U každé dílny na schodišti byl veliký kýbl, kam jsme chodili na záchod. Před koncem směny se ty fekálie vynášely přes celý Leopoldov na hnojště. Ten kýbl byl na konci směny pěkně těžký a museli jsem se často zastavovat a vzít ho do druhé ruky. A tak chudák Jeníček chodil s ním denně a při zastávkách se u něho střídali ti, kteří chtěli jít ke svatě zpovědi nebo potřebovali duchovní útěchu.

(František Šimíček: Kovárna duší, str. 79–82, 89–91)

(Knihu Františka Šimíčka vydalo nakladatelství Matice cyrilometodějské s. r. o. v roce 1999. V případě zájmu ji lze objednat na adrese zásilkové služby nakladatelství uvedené na str. 16. Brož., A5, 144 stran, cena 72 Kč.)